



**СИЛАБУС**  
вибіркової навчальної дисципліни  
**«ЕСТЕТОТЕРАПІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НУШ»**

Шифр за навчальним планом (термін навчання 1,4): **ВВ2.04**  
Шифр за навчальним планом (термін навчання 1,10): **ВВ2.05**  
освітньої програми **Початкова освіта**  
галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**  
спеціальності **013 Початкова освіта**  
освітнього рівня **магістр**

*II курс, 3-й семестр*

**I. Опис дисципліни**

Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Кількість кредитів - 3		<b>Методи навчання:</b> 1. За джерелом передачі інформації: <i>словесні, наочні, практичні.</i> 2. За рівнем пізнавальної активності: <i>репродуктивні, пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.</i> 3. За логікою розгортання змісту: <i>індуктивні, дедуктивні, традуктивні.</i> 4. Інноваційні: <i>проектні, інтерактивні, методи дистанційного навчання.</i>
Загальна кількість годин - 90		
<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
<b>Лекції:</b>		
<b>6</b>	<b>6</b>	
<b>Практичні заняття:</b>		
<b>8</b>	<b>6</b>	
<b>Лабораторні заняття:</b>		
-	-	
<b>Самостійна робота:</b>		
<b>76</b>	<b>78</b>	
<b>Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:</b>		
1/6	1/8	
<b>Тижневе навантаження (год.)</b> - аудиторне: 2 - самостійна робота: 4		<b>Форма підсумкового контролю:</b> <i>залік</i>
<b>Мова навчання - українська</b>		

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є науково-методологічні основи естетотерапії, її види та природні, ігрові, мистецькі засоби в освітньому процесі Нової української школи.

**Міждисциплінарні зв'язки:** дисципліна «Естетотерапія в освітньому просторі НУШ» спирається на попереднє вивчення студентами таких навчальних дисциплін: «Педагогіка: дидактика початкової школи», «Технології навчання освітніх галузей у початковій школі», «Педагогічні інновації в Україні та за кордоном», «Технологія та методика навчання мистецької освітньої галузі» та є допоміжною для успішного проходження виробничих практик.

**Мета** полягає у наданні студентам певного обсягу знань, умінь та навичок у галузі естетотерапевтичної педагогічної діяльності, спрямованої на усунення психологічних дискомфортів та стресів соціально-педагогічного походження у дітей з проблемами соціалізації й надання їм можливості прояву творчого «Я» як одного з засобів самоствердження.

**Завдання** курсу полягають у здійсненні формування комплексного погляду майбутніх педагогів на свою педагогічної діяльність, ознайомлення студентів з найбільш актуальними проблемами сучасної психолого-педагогічної науки і практики. Передбачає знайомство студентів із структурно-логічними підходами у вивченні актуальних проблем соціальної адаптації особистості та естетизації педагогічного процесу вітчизняних та зарубіжних вчених.

## II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

**Інтегральна компетентність:** Здатність самостійно та комплексно розв'язувати задачі в сфері початкової освіти, у професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності вчителя дослідницького та інноваційного характеру.

№	Результати навчання	Компетентності
1	<b>ПР 3:</b> Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.	<b>ЗК 2:</b> Здатність до креативності та генерування нових ідей у професійно-педагогічній діяльності. <b>СК 3:</b> Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.
2	<b>ПР 13:</b> Працювати в умовах інклюзивного освітнього середовища з використанням оптимальних технологій з української та зарубіжної практики з урахуванням принципів педагогіки партнерства, дитиноцентризму та розвивального навчання.	<b>ЗК 6:</b> Здатність до здійснення педагогічної діяльності з розумінням її значущості для розвитку суспільства та врахуванням важливості свого впливу на вирішення соціальних проблем. <b>СК 10:</b> Здатність обирати оптимальні педагогічні технології з української та зарубіжної практики для роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища з урахуванням принципів партнерства, дитиноцентризму та розвивального навчання.

## III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 години.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практичні	лабораторні	СРС		лекції	практичні	лабораторні	СРС
<b>Змістовий модуль 1. Науково-методологічні основи естетотерапії</b>										
<b>Тема 1.</b> Творче самовираження як основна мета естетотерапевтичного впливу.	2	1			1	6	1			5
<b>Тема 2.</b> Духовність та естетичне саморозкриття творчої особистості.	5				5	6	1			5
<b>Тема 3.</b> Зарубіжні та вітчизняні технології естетизації педагогічного процесу.	11	1			10	6		1		5
<b>Змістовий модуль 2. Естетотерапія мистецькими засобами</b>										
<b>Тема 7.</b> Арт-терапія в умовах початкової школи.	7	1	1		5	6	0,5	0,5		5
<b>Тема 8.</b> Музикотерапія.	6		1		5	6	0,5	0,5		5

Тема 9. Фототерапія.	6		1		5	5,5		0,5		5
Тема 10. Казкотерапія.	7	1	1		5	8,5		0,5		8
Тема 10. Українська фольклорна арт-терапія.	11		1		10	11	0,5	0,5		10
Тема 10. Ефективні види естетотерапії в початковій школі.	11		1		10	11	0,5	0,5		10
<b>Змістовий модуль 3. Види естетотерапії природними та ігровими засобами.</b>										
Тема 11. Актуальні види естетотерапії у роботі з дітьми.	12	1	1		10	12	1	1		10
Тема 12. Ігротерапія.	12	1	1		10	12	1	1		10
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>6</b>	<b>8</b>	<b>-</b>	<b>76</b>	<b>90</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>78</b>

#### **IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами**

##### **Змістовний модуль 1. Науково-методологічні основи естетотерапії.**

**Тема 1.** *Творче самовираження як основна мета естетотерапевтичного впливу.*

Актуальність впровадження естетотерапії у педагогічну діяльність вчителя початкових класів. Естетотерапія як складова психотерапії та класичної естетики. Зв'язок естетотерапії з іншими науками. Основні форми естетотерапевтичної роботи. Засоби та види естетотерапії.

**Тема 2.** *Духовність та естетичне саморозкриття творчої особистості.*

Визначення Понять «духовність» та «духовна криза суспільства». Місце і роль духовного виховання у системі формування творчої особистості. Його взаємозв'язок з іншими видами виховання та естетотерапією. Християнська етика як змістовий компонент формування духовності. Методика залучення дитини до естетичного опанування загальнолюдських духовних цінностей

**Тема 3.** *Зарубіжні та вітчизняні технології естетизації педагогічного процес.*

Зарубіжні концепції естетичного виховання (П.Еббс, Р.Гібсон, Р.Кемпбелл та ін.). Драматизація в естетотерапевтичній роботі педагога. Мистецтво як засіб психотерапевтичного впливу на особистість (зарубіжний досвід).

##### **Змістовний модуль 2. Естетотерапія мистецькими засобами.**

**Тема 4.** *Арт-терапія в умовах початкової школи.*

Турбота про душу дитини засобами арт-терапії. Методика роботи над дитячим малюнком. Використання технік та методик ізотерапії у початковій школі.

**Тема 5.** *Музикотерапія.*

Історія музичної терапії. Основні наукові концепції сучасної музикотерапії. Напрями лікувального впливу музикотерапії, її механізми й форми. Методика групової музикотерапії.

**Тема 6.** *Фототерапія.*

Психолого-педагогічні функції фототерапії. Фототерапія у контексті психотерапії мистецтвом та арт-терапії. Загальна характеристика різних технік, ігор та вправ у фототерапії.

**Тема 7.** *Казкотерапія.*

Предмет та завдання казкотерапії. Види казок у казкотерапії. Причини поганої поведінки дитини, які можна корегувати у казкотерапії.

**Тема 8.** *Українська фольклорна арт-терапія.*

Естетико-терапевтичний потенціал української народної пісні. Методика використання колискової пісні. Синкретична природа народної пісні, її демократичність та доступність виконання. Психотерапевтичний вплив фольклору. Методика фольклорної арт-терапії.

**Тема 9.** *Ефективні види естетотерапії в початковій школі.*

Театрально-драматична діяльність, бібліотерапія, світлотерапія, лялькотерапія.

##### **Змістовний модуль 3. Види естетотерапії природними та ігровими засобами.**

**Тема 10.** *Актуальні види естетотерапії у роботі з дітьми.*

Пісочна терапія; хореотерапія та формокорекційна ритмопластика як засоби самовираження; інші види естетотерапії: імаготерапія та технології ейдетики, літотерапія, анімалотерапія (зоотерапія), ароматерапія, кінезітсрапія, смакотерапія, сміхотерапія, маматерапія, соціотерапія.

**Тема 11.** *Ігротерапія.*

Соціально-психологічні основи ігротерапії. Ідея виникнення та історія ігрової терапії. Основні напрями ігрової терапії. Принципи відносин з дітьми у ігровій терапії (за Г. Лендретом).

#### V. Завдання до самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форма виконання/звітності
1	<b>Змістовний модуль 1. Науково-методологічні основи естетотерапії. Тема 3. Зарубіжні та вітчизняні технології естетизації педагогічного процес.</b>	Зарубіжні концепції естетичного виховання (П.Еббс, Р.Гібсон, Р.Кемпбелл та ін.). Драматизація в естетотерапевтичній роботі педагога. Мистецтво як засіб психотерапевтичного впливу на особистість (зарубіжний досвід).	Доповідь з презентацією. Прийняти участь (онлайн) у вебінарі до проблематики естетотерапії (за отримання сертифікату додаткові бали)
2	<b>Змістовний модуль 2. Естетотерапія мистецькими засобами. Тема 4. Арт-терапія в умовах початкової школи.</b>	Методика роботи над дитячим малюнком. Використання технік та методик ізотерапії у початковій школі.	Творчі практичні роботи студентів. Виконання практичних завдань та аналіз механізмів, що викликають терапевтичний ефект.
	<b>Тема 5. Музикотерапія.</b>	Історія музичної терапії. Основні наукові концепції сучасної музикотерапії. Напрями лікувального впливу музикотерапії, її механізми й форми. Методика групової музикотерапії.	Комплекс вправ Виконання практичних завдань та аналіз механізмів, що викликають терапевтичний ефект.
	<b>Тема 6. Фототерапія.</b>	Психолого-педагогічні функції фототерапії. Фототерапія у контексті психотерапії мистецтвом та арт-терапії. Загальна характеристика різних технік, ігор та вправ у фототерапії	Комплекс вправ Виконання практичних завдань та аналіз механізмів, що викликають терапевтичний ефект.
	<b>Тема 7. Казкотерапія.</b>	Предмет та завдання казкотерапії. Види казок у казкотерапії. Причини поганої поведінки дитини, які можна корегувати у казкотерапії.	Комплекс вправ Виконання практичних завдань та аналіз механізмів, що викликають терапевтичний ефект.
	<b>Тема 8. Українська фольклорна арт-терапія.</b>	Естетико-терапевтичний потенціал української народної пісні. Методика використання коліскової пісні. Синкретична природа народної пісні, її демократичність та доступність виконання. Психотерапевтичний вплив фольклору. Методика фольклорної арт-терапії.	Комплекс вправ Виконання практичних завдань та аналіз механізмів, що викликають терапевтичний ефект.
	<b>Тема 9. Ефективні види естетотерапії в початковій школі.</b>	Театрально-драматична діяльність, бібліотерапія, світлотерапія, лялькотерапія.	Фрагмент уроку (впровадження елементів естетотерапії в освітньому процесі)
	<b>Змістовний модуль 3. Види естетотерапії природними та</b>	Пісочна терапія; хореотерапія та формокорекційна ритмопластика як засоби самовираження; інші види естетотерапії: імаготерапія та технології ейдетики,	Аналіз літературних джерел щодо педагогічного досвіду

	<p><b><u>ігровими засобами.</u></b>  <b>Тема 10.</b>          Актуальні види естетотерапії у роботі з дітьми.</p>	<p>літотерапія, анімалотерапія (зоотерапія), ароматерапія, кінезітерапія, смакотерапія, сміхотерапія, маматерапія, соціотерапія.</p>	<p>використання актуальних видів естетотерапії в початковій школі. (Бібліографічні показники методичних журналів до теми «Естетотерапія в початковій школі» за період 2018- 2023 роки)</p>
	<p><b>Тема 11.</b> Ігротерапія.</p>	<p>Соціально-психологічні основи ігротерапії. Ідея виникнення та історія ігрової терапії. Основні напрями ігрової терапії. Принципи відносин з дітьми у ігровій терапії (за Г. Лендретом).</p>	<p>Творчий проєкт</p>

## VI. Контроль якості знань студентів

### 6.1. *Форми і методи поточного контролю*

Форми поточного контролю: модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, тести, практичні завдання.

### 6.2. *Форми і методи підсумкового контролю*

**Залік**

## VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. *Бреусенко-Кузнєрів О.* Виховний вплив чарівної казки. // Психолог. 2006. № 4. С. 14 — 18.
2. *Бреусенко-Кузнєцов О.* Застосування казки в контексті групової арт-терапії. //Психолог. 2005. №39. С. 15—20.
3. Бурчик О.В., Локарева Г.В. Особливості використання комплексної казкотерапії у роботі з різними віковими групами //Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб.наук. пр./ Ред. кол.: Т.І. Суцєнко (відп. ред.) та ін. Київ-Запоріжжя, 2006.Вип.38. С.287-291.
4. *Кремень В. /".*Філософія : Логос, Софія, Розум : [підруч. для студ. вищ. навч. зак. ] . Львів. К. : Книга, 2006. 432 с.
5. *Кремень В. Г.* Філософія : мислителі, ідеї, концепції : [підруч.] / В.Г.Кремсьн, В.В.Львів. К. : Книга, 2005. 528 с.
6. Локарева Г.В. Із досвіду роботи з надання освітніх послуг/ Г.В.Локарева, О.Філь // Вісник Запорізького національного університету: педагогічні науки. - №2. – Запоріжжя, 2007.- С.118-122.
7. Локарева Г.В. Соціально-психологічна реабілітація засобами мистецтва у професійній діяльності соціального педагога/ Г. В. Локарева //Технології соціально-педагогічної діяльності:навч.посіб. для студентів напряму підготовки «Соціальна педагогіка» / За заг.ред. Н.В.Заверико. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. – С.245 – 255.( Гриф МОН)
8. Локарева Г.В.Казкотерапія в підготовці соціальних педагогів до професійної діяльності: теорія і практика: монографія/ Г.В.Локарева, О.В.Філь. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016. – 416 с.
9. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
10. Побережна Г. Педагогічний потенціал музикотерапії // Мистецтво та освіта. 2008. № 2. С. 9 — 12.
11. *Побережна Г., Комісаров О.* Музична терапія у системі освіти в Україні // Музична освіта в Україні. Сучасний стан, проблеми розвитку. Матеріали науково-практичної конференції. К., 2001. С.157-161.
12. Реабілітація дітей з функціональними обмеженнями засобами мистецтва /За ред.. проф.. А.Й.Капської. – К.: ДЦССМ,2002. – 96 с.

13. *Роїз С.* Чарівна паличка для батьків : дитинознавство (теорія розвитку та виховання) ; Як із буки зробити посміхайку (практикум для батьків) ; Секрети дорослого життя (практикум для дітей) . К. • Ніка-центр, 2005.184с
14. *Суховерська О.* Рухливі забави й гри з мелодіями й примівками. У 2-х ч. Львів, 1924 ч.І. 1924. Ібс, ч.2, 1924, 16 с.
15. *Сухомлинський В.О.* Духовний світ школяра // Вибр. тв. в 5-ти т., Т.1. С: 209—401
16. Українське дошкілля. К.: Муз. Україна, 1992. 142 с.
17. *Федій О. А.* Виховання як терапія у антропософській концепції розвитку людини. // Вісник Запорізького нац. ун-ту : зб. наук. ст. «Педагогічні науки» / гол. ред. Л. І. Міщик. Запоріжжя : Запорізький нац. ун-т, 2007. № 2. С. 221 — 228.
18. *Федій О. А.* Естетотерапія : навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.
19. *Федій О. А.* Естетотерапія у вимірах філософських вчень Стародавньої Греції. // 36. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту імені В.Г. Короленка. — Вин. 3 (61). Полтава: ПДПУ, 2008. С. 250 — 259.
20. *Федій О. А.* Естетотерапія у світлі базових теорій екзистенціалізму // Вища освіта України. К. ; Гнозис, 2010. Додаток 4, том VII (25). Тем. вип, «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» 2008. С.446 — 455.
21. *Федій О. А.* Казкотерапія в професійній діяльності педагога : теорія і практика // Наук, часопис Над. пед. ун-ту імені М.П. Драго-манова. Серія 16. Творча особистість учителя : проблеми теорії і практики : зб. наук. пр. / ред. кол. Н. В. Гузій (відп. ред.) [та ін. ] [вип. 9 (19)]. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. С. 27 — 31. \
22. *Федій О. А.* Казкотерапія у психокорекції дітей з дислалією. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2004. 92 с.
23. *Федій О. А.* Казкотерапія як сучасна соціально-педагогічна технологія : [навч.-метод. посіб. для студ. спец. 6.010105, 7.010105 — «Соціальна педагогіка»] Полтава : ПДПУ імені В.Г.Короленка, 2008. 82 с.
24. *Федій О. А.* Українська фольклорна арт-терапія у самовихованні студентської молоді. // Вісн. Прикарпат. ун-ту. — [вип. XIII-XIV, 4.1]. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т імені Василя Стефаника, 2007. С. 229—236.
25. *Шабутін С. В.* Зцілення музикою: [монографія]. Тернопіль : Підруч. і посіб., 2008. 192 с.
26. *Школьник С. Я.* Вправи на релаксацію м'язового тону. // Розкажіть онуку. 2001. № 17-18. С. 70-72.

### VIII. Інформація про викладача

<b>Викладач</b>	<b>ЯНКОВСЬКА ІННА МИКОЛАЇВНА</b>
<b>Профіль викладача на сторінці кафедри/факультету</b>	Доцент кафедри початкової освіти педагогічного факультету <a href="https://pf.npu.edu.ua/fakultet/struktura/kafedry/kafedra-pedahohiky-i-metodyky-pochatkovoho-navchannia-fpp/pro-kafedru-pmpn#yankovska-im">https://pf.npu.edu.ua/fakultet/struktura/kafedry/kafedra-pedahohiky-i-metodyky-pochatkovoho-navchannia-fpp/pro-kafedru-pmpn#yankovska-im</a>
<b>Електронна адреса</b>	<a href="mailto:i.m.yankovska@npu.edu.ua">i.m.yankovska@npu.edu.ua</a>
<b>Контактний телефон</b>	м.т. +380976926130
<b>Інформація про консультації</b>	Консультації згідно визначеного графіку кафедри

### IX. Організаційні вимоги з вивчення навчальної дисципліни

**Політика щодо академічної доброчесності.** Політика ОК ґрунтується на засадах Положення «Про академічну доброчесність у Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова» (<https://npu.edu.ua/nauka/antyplahiat/polozhennia-pro-vchenu-radu-2>.) Викладач ознайомлює здобувача вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користуванням засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет ресурсів зазначається використане джерело. Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

**Політика щодо відвідування.** Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту НПУ імені М.П. Драгоманова (<https://npu.edu.ua/images/file/conf/2014/003456.pdf>) і Правил внутрішнього розпорядку НПУ імені М.П. Драгоманова (<https://npu.edu.ua/profkom-spivrobotnykiv?view=article&id=4480&catid=337>), відвідують заняття згідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки.

Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим за визначеним деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

**Політика щодо дедлайнів і перескладання.** Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати перескладання результатів навчання дисципліни відповідно до положення «Порядок організації і проведення контролю та оцінювання знань студентів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова», «Порядок контролю якості знань студентів НПУ імені М.П. Драгоманова», «Положення про організацію освітнього процесу у НПУ імені М.П. Драгоманова» (<https://npu.edu.ua/nmc#normatyvno-pravova-baza>).

**Правила виконання завдань дисципліни:** практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки). У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату.

**Політика щодо конфліктних ситуацій.** Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів у НПУ імені М.П. Драгоманова» (<https://npu.edu.ua/nmc#normatyvno-pravova-baza>). Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.